

LHBT en PASTORAAT

Pastoraat aan mensen die tot de LHBT groep behoren, hun ouders en familie rondom.

Lezing gehouden op 12 oktober 2022 in De Levensbron, Terneuzen door Adri Overbeeke

INLEIDING

Als inleiding 2 casussen die een verschillend beeld schetsen van iemand uit de LHBT groep die zich aan de ouders bekendmaakt.

Casus 1

Op een dag komt Evert-Jan thuis uit school. Onderweg op de fiets heeft hij nagedacht. Hij heeft besloten het nu te gaan zeggen. Thuisgekomen loopt hij direct naar z'n moeder 'Ma, ik moet je even iets vertellen. Ik voel me al heel lang meer meisje dan jongen. Ik heb besloten mijn haar te laten groeien en meidenkleden te gaan dragen. En vanaf morgen ben ik Eva.

Casus 2

Op een dag zitten vader en moeder met hun dochter koffie te drinken. Dan zegt de dochter, pa, ma ik heb iets voor jullie, en ze overhandigt haar vader een envelop. Het is een brief, wil je die alsjeblieft nu lezen? Vader scheurt de envelop open. Wat hij, samen met z'n vrouw, al langere tijd heeft gedacht wordt waarheid, als hij de eerste regels van de brief leest. Hij kijkt even op naar z'n dochter, die hem gespannen zit te observeren, en leest dan verder. Langzaam welt er een traan op in z'n ooghoek. Dan staat hij op, loopt naar z'n dochter toe en omhelst haar. Lieve kind, wat moet jij doorgemaakt hebben. Waarom heb je het niet eerder verteld?

De lezing gaat over de onderwerpen, geschetst in deze casussen. Hoe verloopt het proces vanaf ontdekking tot acceptatie bij iemand die tot de LHBT groep behoort. Hoe moeten we omgaan met deze mensen, en ook met degenen die er omheen staan.

Ik ben geen deskundige op dit gebied maar heb me de laatste jaren in dit thema verdiept, er boeken over gelezen en bijeenkomsten bezocht. Die informatie wil ik graag met jullie delen.

De doelgroep voor de lezing is iedereen die tot de LHBT groep behoort met hen die dichtbij hen staan, ouders, broers/zussen, familie, ambtsdragers, leidinggevenden, docenten.

Complexe materie

Er is over deze materie zeer veel geschreven, ook (vooral de laatste jaren) binnen de christelijke/reformatorische kring en het is complex.

- Wat begon met de term 'andere geaardheid' is nu een afkorting van acht letters met een +.
- De ontwikkelingen gaan razendsnel. De lhbt-lobby heeft grote haast om alles wat naar Gods Woord en scheppingsorde is omver te gooien. Met een mondiale agenda.
- Ook in het RD en de kerkelijke bladen staan bijna wekelijks artikelen.
- Door de veelheid aan informatie is het lastig om binnen onze gezindte positie te bepalen. Daardoor is er ook verwarring. Vooral bij de betrokkenen. Wat moet, wat mag wel, wat niet?
- Om die reden is een avond zoals deze waardevol.

Als we de statistieken bekijken moeten er ook in onze gemeenten behoorlijk wat mensen zijn die behoren tot de LHBT-groep.

U zou kunnen denken dat mensen met een andere geaardheid (LHBT-ers) in uw gemeente niet voorkomen. De één denkt misschien: "De Heere zal ervoor zorgen, dat het in de kerk niet voorkomt." De ander zegt: "Het is een ziekte, die kan worden genezen."

Toch komen deze mensen in de kerk evenveel voor als erbuiten. Dat weten we uit een enquête die gehouden is onder reformatorische jongeren in 2018.

Dus, ze moeten er zijn. Maar waar zijn ze, op de enkeling na?

Ze hebben zich nog niet bekendgemaakt (zijn nog niet uit de kast, zoals dat heet). Of... ze zijn weg. Beide mogelijkheden zijn verdrietig.

Want als je er niet (of nooit) voor uitkomt blijf je alleen en ben je heel eenzaam. Het is noodzakelijk om er voor deze mensen en hun ouders en familie te zijn. Dat betekent: als het nog niet bespreekbaar is: bespreekbaar maken.

DE PERSOON ACHTER HET ETIKET.

Hoe verloopt het proces in het leven van iemand die tot deze groep behoort? En dan toegepast op iemand die is opgevoed in de reformatische gezindte en die heeft geleerd (thuis, in de kerk, op catechisatie, op school) dat een homoseksuele relatie afgewezen wordt.

We kunnen grofweg 4 fasen noemen: Ontdekking, ontkenning, erkenning, acceptatie.

Ontdekking

Bij sommige kinderen worden al trekken waargenomen op hele jonge leeftijd. Dat hoeft niet persé te betekenen dat ze anders geaard zijn. Daar moeten we mee oppassen.

De kinderen waar het wel zo is kennen vanaf het begin van de seksuele ontwikkeling (10 jaar) al verwarring en strijd. Achteraf kunnen ouders wel vaak dingen herkennen die dan als puzzelstukjes op hun plaats vallen.

Deze kinderen voelen geen aantrekking tot het andere geslacht.

Een jongen ontdekt op een gegeven moment dat hij een andere jongen aantrekkelijk vindt. In het begin, zeker op jonge leeftijd, kan hij dat nog geen naam geven. Dit kan overigens ook over gaan. Maar als het blijft geeft het verwarring. Hij snapt bijvoorbeeld niet wat zijn vriendjes spannend vinden aan meisjes. Hij krijgt juist vinders door jongens.

Dit geldt overigens ook voor iemand die biseksueel is.

Ontkenning

Vooraf in de puberleeftijd proberen kinderen 'normaal' te zijn door omgang met het andere geslacht (verkering) maar voelen er niets bij. Anderen (bijv. ouders) zien ook dat er iets niet klopt aan die relatie.

Op een gegeven moment gaat het besef groeien: ik zal toch niet anders geaard zijn?

Er wordt een heel gevecht gevoerd om zichzelf te veranderen.

Door die verwarring ontstaat een negatief zelfbeeld, waardoor gedragsproblemen kunnen ontstaan, problemen op school, onbegrip, eenzaamheid.

Er is vaak wel persoonlijk gebed, maar geen antwoord (althans, niet zoals ze dat graag wensen).

Overigens wordt er door de huidige LBHT lobby alles aan gedaan om deze verwarring te voorkomen.

Ze stimuleren de jeugd juist om te onderzoeken of ze toch eigenlijk niet anders geaard zijn of beter het andere geslacht kunnen aannemen. Dit onder het mom van naastenliefde.

Erkenning

Tenslotte wordt het onvermijdelijke erkend: ik ben werkelijk anders geaard.

Ze zijn constant bezig om dat te verbergen. Als in hun omgeving over homo's wordt gesproken weten ze zich vaak geen houding te geven of trekken zich terug.

Er ontstaat vaak een negatieve spiraal, die uitmond in depressie en uiteindelijk wanhoop. Ze kunnen zelfs suïcidale gedachten ontwikkelen. (Onder homoseksuele jongeren komt dit 5x zoveel voor als onder hetero's, en in de christelijke kring is het percentage ook hoger.)

Dit komt vooral door:

- Verdriet over het vooruitzicht op een leven vol eenzaamheid, geen gezin te kunnen stichten, geen kinderen krijgen, vooral geen liefde/genegenheid/intimiteit te kunnen hebben.
- Jaloezie op broers/zussen/vrienden die (in hun ogen) gelukkig zijn, een gezin hebben.
- Angst voor moment om uit de kast te komen. Dit is vanzelfsprekend in de refocultuur groter. "Hoe zullen mijn vrienden reageren? Hoe zullen mijn ouders reageren?"
- Worsteling met vragen: "Hoe moet ik ooit mijn leven vormgeven?" Alles wat voor 'normale' jongeren vanzelfsprekend is, is voor hen een groot vraagteken.

Acceptatie

Op een gegeven moment wordt het onvermijdelijke geaccepteerd.

Maar dan begint het eigenlijk pas. Hoe nu verder?

Er volgt een zoektocht.

- Ze zoeken naar handvatten, maar vinden die niet (helaas bieden we die in onze reformatische kring ook nog niet, of onvoldoende).

- Ze zoeken naar oplossingen, maar vinden die ook niet.
- Ze staan voor het harde feit dat ze 'geen keuze hebben'.
Want: Een seksuele relatie (met partner van hetzelfde geslacht) is, in Bijbels licht, onmogelijk.
- Meestal ook de worsteling: wat zegt God en de Bijbel hier over?

De seculiere wereld geeft een gemakkelijke oplossing, bijvoorbeeld als ze hulp zoeken bij een seculiere psycholoog: "Wees jezelf!" Dus: zelf-acceptatie.

Maar de Bijbel leert: Geen zelf-acceptatie maar zelf-verloochening.

Dat betekent: zelfbeheersing, onthouding, het niet aangaan van een homoseksuele relatie. Dat is de enige begaanbare weg als we begeren te leven naar Gods geboden.

Dit mogen we echter niet onderschatten, het is een heel groot kruis.

De hulp en de kracht van de Heere is heel erg nodig om dit kruis te kunnen dragen.

De Heere Jezus zei tegen Zijn volgelingen: *Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge Mij.*

God wil ook alleengaanden een plekje geven in de gemeente en soms op een bijzondere manier gebruiken om anderen bij te staan.

DE OPVANG EN DE OMGANG

Alles wat genoemd is maakt ons duidelijk; deze jongeren hebben mensen om zich heen nodig: (Ouders, familie, vrienden, predikanten, ambtsdragers, docenten, andere gemeenteleden).

- Mensen die hen accepteren als persoon.
Ze mogen er gewoon zijn, net als alle andere jongeren.
- Belangrijk: Acceptatie van de persoon die tot de LHBT groep behoort is niet hetzelfde als acceptatie van de eventuele praktiserende leefwijze.
- Andersom moeten deze mensen ook beseffen: als we de homoseksuele leefwijze afwijzen betekent dat niet dat we ze als persoon afwijzen.

Hoe moet onze houding zijn?

We doen het niet gauw verkeerd als er liefde is en als we handelen uit een bewogen hart.

In casus 1 werd de moeder overrompelt door Evert-Jan. We kunnen ons afvragen of hij het ook zo aangepakt zou hebben als er een goede relatie was met zijn ouders.

Vermoedens

Moeten we iemand uit de kast lokken als we het vermoeden hebben dat hij of zij anders geaard is? Het advies is om dit niet te doen. We kunnen het mis hebben, en dat is heel pijnlijk. Of het kan zijn dat ze er nog lang niet aan toe zijn.

Negatieve signalen

We stoten mensen af als we negatieve signalen afgeven.

Dat doen we als we bijvoorbeeld 'andere geaardheid' in één adem noemen met 'Sodom en Gomorra' of met 'zonde'.

Hierdoor krijgen mensen niet het gevoel dat ze welkom zijn.

Ze lopen vaak tegen een muur op van onkunde, onbegrip, angst voor het onbekende.

Positieve signalen

We geven een positief signaal af als we bijvoorbeeld corrigerend optreden als iemand het woord homo als scheldwoord gebruikt.

- Laat merken dat mensen met een andere geaardheid welkom zijn.
- Laat merken dat ze veilig zijn in ons gezin, gemeente, op catechisatie, op school.

In casus 2 was er duidelijk sprake van een goede relatie en liefde in het gezin. Als er liefde is, dan heeft de zoon of dochter er ook moeite mee om de ouders verdriet aan te doen. Toch had de dochter

in deze casus lang met haar worsteling rondgelopen, omdat de vader vroeg: waarom heb je het niet eerder verteld?

Wellicht was er toch onvoldoende openheid in het gezin over homoseksualiteit.

Er is dus een veilig klimaat nodig, zodat ze zelf naar ons toe komen.

HET EERSTE GESPREK

Hoe moet onze houding zijn als we voor het eerst in gesprek komen?

- Hou er rekening mee dat deze personen kwetsbaar zijn.
- Misschien hebben ze al afwijzingen of vernederingen meegemaakt.
- Ze zitten misschien vol verwarring, vragen, schaamte.
- Hou er rekening mee dat wij in basis een gebrek aan invoelingsvermogen hebben.

Bedenk: de andere geaardheid op zich is niet zondig!

De begeerte en de fantasieën om de andere geaardheid uit te leven is wel zondig. Net zo goed als het voor een hetero zondig is om een vrouw buiten het huwelijk aan te zien om haar te begeren.

Wie een vrouw aanziet om haar te begeren heeft reeds in zijn hart overspel met haar gedaan.

We hebben dan allemaal genoeg aan onszelf. Hoe zit het in onze gezindte met allerlei vormen van overspel, digitaal overspel, pornografie, seksualiteit voor het huwelijk?

Ons aller gebed moet voortdurend zijn: ... *leidt ons niet in verzoeking.*

Dus: we kunnen het beste maar naast die jongen of dat meisje gaan zitten met een arm om de schouder. Ootmoedig, bewogen, liefdevol, maar ook behoedzaam.

Wat moeten we doen?

- Luisteren, luisteren, luisteren.
- Positieve reactie geven: goed en dapper dat je dit hebt gedeeld.
- Vervolgens niet stoppen en afronden, maar open vragen stellen:
 - Niet: Je hebt zeker wel een moeilijk tijd gehad?
 - Maar: Wat deed dat met je toen je ontdekte dat je alleen maar gevoelens kon hebben voor iemand van hetzelfde geslacht?
- Maak het niet te zwaar. Een luchtige toon, een beetje humor. Dat mag. Zeker bij jongeren.
- Wees ook duidelijk. Draai niet om de hete brij heen. Noem gewoon wat je bedoelt. De persoon in kwestie is allang gewend aan die woorden.
- Praat er niet over met anderen, ook niet met ambtsbroeders.
- Probeer niet alles in tegelijk in het eerst gesprek te bereiken, probeer vertrouwen te winnen, het heeft tijd nodig.
- Lees samen een stukje uit de Bijbel. Niet een gedeelte waar homoseksualiteit aan de orde komt, maar een gedeelte ter ondersteuning, bijvoorbeeld Psalm 121.
- Bidt samen om kracht en leiding.

Wat moeten we niet doen?

- Of het probleemgevallen zijn. Dat geeft geen gevoel van veiligheid en werkt afstotend.
- Zeggen wat er allemaal niet mag. Dat weten ze zelf prima.
- Direct met Bijbelteksten beginnen.
 - De persoon heeft zich daar echt ook in verdiept.
 - Ze weten heel goed dat de Bijbel geen enkele ruimte biedt voor een relatie (althans, niet in onze kring)
 - Echt eerst luisteren. De Bijbel komt in volgende gesprekken echt wel aan bod.
- Zelf aan het woord gaan. Eigen ervaringen vertellen.
- Bagatelliseren. Bijvoorbeeld, door te zeggen dat een hetero ook te maken heeft met zondige begeerte. Als hetero kun je namelijk wel je seksuele verlangens invullen, als homo (Bijbels gezien) niet. Besef dat wij (als hetero) ons nooit kunnen inleven in wat het betekent om homoseksuele gevoelens en verlangens te hebben.
- Oplossingen zoeken: dat kunnen we niet. Ze zijn en blijven zelf verantwoordelijk.

Wat kunnen we ook doen?

- Probeer te achterhalen in welke fase iemand zit.
 - Bijvoorbeeld erkenning of acceptatie.
 - Probeer op basis daarvan vragen te stellen.
- Vraag wie ervan afweet.
- Vraag hoe het tegenover de Heere ligt. Wordt er nog gebeden en in de Bijbel gelezen?
 - Hoe is het gebed? Wordt er gebeden of de Heere toch een relatie wil geven, of om kracht of de Heere staande wil houden?
 - Hoe wordt de Bijbel gelezen? Welk gezag heeft het Woord?

ALS TOCH EEN RELATIE WORDT AANGEGAAN

Ieder mens heeft liefde nodig, acceptatie, geborgenheid, maar ook intimiteit, de een meer dan de ander. Zojuist is gezegd: de Bijbel biedt geen ruimte voor een homoseksuele relatie, dus de enige Bijbelse weg is het celibaat.

We moeten helaas constateren dat dit voor veel jongeren niet haalbaar is. Velen gaan toch een relatie aan met iemand van zelfde geslacht.

Vaak wordt gezocht naar een oplossing om de Bijbel zodanig uit te leggen dat een relatie acceptabel wordt. Ze nemen om die reden afscheid van onze gemeente en komen in kerken terecht waar homoseksuele relaties geaccepteerd worden, of nemen volledig afscheid van het geloof.

Ouders kunnen hun Bijbelse standpunt niet loslaten. Dat zou ingaan tegen de wil van de Heere. Ouders kunnen ook hun kind niet loslaten. Ze houden er zo zielsveel van.

De standpunten kunnen steeds verder uit elkaar groeien. Het onderling begrip wordt steeds minder. Daardoor ontstaat er vervreemding, over en weer. Daardoor ontstaat ook vaak spanning in het gezin.

Dit alles doet pijn, want het is toch je kind!

Wat moeten ouders dan doen ten opzichte van hun kind?

- Hun kind altijd blijven zien als hun kind.
- De deur altijd open laten staan.
- In gesprek blijven, met alle emotie die dat met zich mee kan brengen
- Duidelijk zijn over hun positie met betrekking tot de Bijbelse norm.

Wat moeten ouders doen ten opzichte van de partner van hun kind?

Hun kind heeft intussen wel een relatie. Hoe ga je om met de partner van je kind? Laat je die wel of niet thuiskomen?

Hier geeft de Bijbel niet direct antwoord op. Het hangt van veel factoren en van de persoonlijke situatie af.

Het advies aan ouders is:

- Neem geen overhaaste stappen. Het vraagt tijd om het goed te overdenken.
- Maak als ouders de keuze samen, in biddend opzien.
- Neem in de overwegingen mee wat er later nog kan veranderen. Misschien gaat je kind samenwonen of zelfs trouwen.
- Maak vooral de keuze in overeenstemming met je geweten, anders houdt het geen stand.

Voor je eigen kind moet de deur altijd open staan. Ik ga niet de mogelijkheid bespreken dat het eigen kind niet meer thuis mag komen. Dat kan nooit goed zijn. Helaas horen we het soms wel.

Er kan voor gekozen worden om het eigen kind wel thuis te ontvangen, maar de partner niet.

- Dit is een mogelijkheid, maar hou er rekening mee dat je kind misschien voor de partner kiest.
- De relatie met je kind kan daarmee ernstig onder druk komen te staan of verbroken worden. Dit is ook afhankelijk van hoe goed de relatie met je kind is.

Er kan voor gekozen worden om de partner volledig in het gezin te integreren, als schoonfamilie. Als gelogeerd wordt, dan wordt ook de slaapkamer gedeeld.

- Hierdoor werken we mee aan een leefwijze in een homoseksuele relatie.
- Dit kan niet als we de Bijbel als norm willen houden.

Er kan voor gekozen worden om de partner te laten thuiskomen, maar met duidelijke afspraken.

- Bijvoorbeeld afspraken over uitingen van intimiteit. Spreek af dat ze dat niet doen.
- Als ze blijven logeren: apart slapen, zoals we ook met ongetrouwde kinderen omgaan.

Deze keuze zou gaandeweg kunnen leiden tot een volledige integratie en daarmee samenhangende acceptatie van de praktiserende leefwijze. Daarvoor zullen we moeten waken.

Het mooie van deze keuze is dat de Bijbel opengaat (bijv. na de maaltijd), en dat daarover gesprek zou kunnen zijn (als het past). Ook kan samen gebeden worden.

Misschien dat de partner dit soort afspraken betuttelend vindt, zeker als ze niet met onze opvattingen bekend zijn. Leg dan eenvoudig uit waarom je deze keuze maakt:

- Omdat de Bijbel onze maatstaf is.
- Wat God bedoelt heeft in de schepping.
- Waarom Genesis 1 en 2 de basis is voor onze opvattingen over een seksuele relatie.
- Dat door de zondeval alles anders geworden is.

Spreek ook over Gods genade in Christus, die niet alleen helend en reddend is, maar ook kracht geeft om te strijden tegen de zonde. Genade die zo groot is dat het niemand buitensluit die in oprechte schuldbelijdenis tot Hem vlucht.

Spreek over een liefde die veel groter is dan welke aardse liefde dan ook.

Valkuilen in het adviseren van ouders tot het maken van keuzes

Als we niet persoonlijk betrokken zijn (in gezin of familie) en er weinig mee te maken hebben gehad is het moeilijk om in te leven wat het betekent om homoseksuele gevoelens te hebben.

We lopen dan (bijvoorbeeld als ambtsdrager) het risico niet objectief genoeg te zijn en te snel keuzes te adviseren die afwijzend zijn.

Ook de omgeving, zoals familieleden, of gemeenteleden, die het zelf niet kennen, kunnen soms gemakkelijk een mening hebben die vooral afwijzend is. Hierdoor komen ouders langs twee kanten onder druk te staan.

Als we wel persoonlijk betrokken zijn (in gezin of familie) en de worstelingen en de pijn van dichtbij kennen, lopen we het risico om te soepel te zijn in het tegemoetkomen van de persoon.

Wat is gebed steeds nodig! *Draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus.*

Niemand kan liefde missen, maar wat zou groot zijn als we allen díe liefde mochten ervaren die boven alles uit gaat: De liefde van Christus.

We mogen en moeten onze hulp en verwachting ook in deze dingen alleen op de Heere stellen.

Welzalg hij die al zijn kracht en hulp alleen van Hem verwacht.

Mededelingen en aanbevelingen:

- Binnenkort komt onder redactie van de werkgroep 'ouders en familie rondom mensen met een andere geaardheid' een nieuwe brochure uit: 'Hoe ga je om met een praktiserend kind'.
- Advies aan kerkenraden om een contactpersoon aan te wijzen. Liefst een man en een vrouw. Zorg dat 100% veilig is wat de persoon met hen deelt.
- Er is nog veel te bespreken. Vervolg is nodig.

Hyperlinks:

- <https://www.gemeenteengezin.nl/>
- <https://www.oudersenfamilierondom.nl/>
- <https://www.bijbelsberaadmv.nl/>